

Broșură pentru părinți

CUM LE VORBIM COPILOR DESPRE DIZABILITATE?

Chișinău, 2020

**Asociația
„MOTIVAȚIE”
din Moldova**

Robert M. Hensel: *„Singura parte care mă definește din cuvântul „dizabilitate” sunt ultimele 9 litere – ABILITATE”.*

Introducere

Fiecare copil, la un moment dat, poate să-și pună întrebarea „*De ce în societate sunt oameni mai deosebiți, care se mișcă, aud, văd sau comunică diferit de ceilalți?*”.

Aici rolul părintelui ar fi să nu mascheze problema, să nu fugă de ea, dar să-i explice copilului totul așa cum este, cu vorbe simple, dar clare pentru el.

Părinții trebuie să înțeleagă ce este dizabilitatea și să reacționeze adecvat. Acest fapt va influența pe viitor pozitiv comportamentul și gândirea copilului.

Mai târziu, dacă copilul va fi martor al unui comportament agresiv sau umilitor față de alții, el nu va răbda sau tăcea, dar va lua măsuri pentru a combate acest fenomen.

Dacă la timpul potrivit, părinții vor explica copiilor cum corect să se comporte cu alții, vor arăta propriul exemplu de gândire și comportament, cu timpul poate fi exclus bullying-ul din școală față de copiii din grupuri social-vulnerabile. Bullying-ul este un comportament ostil, de excludere, de luare în derâdere sau de umilire a cuiva.

Uneori, nu este suficient să-i spui copilului „*Așa nu este corect*”, trebuie să-i dai explicații clare DE CE. Deseori, prin „nu se poate” copilul poate înțelege că îi este permis.

Este foarte important ca părintele să devină un exemplu pentru copilul său. Ca în primul rând el să perceapă persoana cu dizabilități nu ca pe un om-problemă, diferit de ceilalți, dar ca persoană cu aceleași drepturi, pe care o acceptă în anturajul său și, sub nici o formă, nu va încerca să o evite.

Se întâmplă ca părinții să nu dea răspunsul pe loc la întrebarea copilului „*De ce tanti sau domnul merge așa?*”, spunându-i că va explica acasă.

Sondaj de opinie

Pentru a veni în suportul părinților, Asociația „MOTIVAȚIE” din Moldova a realizat recent un sondaj de opinie în rândul persoanelor cu dizabilități, dar și a părinților, pentru a afla ce cred ei despre acest subiect și să vină cu recomandări bazate pe propria experiență.

La sondaj au participat 39 de respondenți din Republica Moldova, majoritatea cu vârsta cuprinsă între 26 – 35 ani. O bună parte din respondenți (80 %) sunt din mediul urban. Jumătate din respondenți sunt persoane cu dizabilități, iar peste 65 % din ei sunt părinți.

Mai jos găsiți opiniile părinților și ale persoanelor cu dizabilități, care au participat la sondaj:

„Nu prea am auzit să se vorbească la tema respectivă, la noi e o temă tabu. Toți se tem că asta va putea să se întâmple cu ei sau cu cineva din apropiați (adică, să capete dizabilitate) și nici nu vor să vorbească”.

„Самое частое, оно же больше стереотипное, что „у дяди ножки болят”. Сейчас родители пытаются объяснить как-то своим детям, но сами делают это неумело, так как у них самих нет опыта соприкосновения с людьми с инвалидностью и они сами не могут объяснить и принять то что есть разные люди. Пытаются сказать что-то из разряда „ну вот просто дядя такой, он не может ходить. Почему? Потому что”. Потому что ответа у них самих нет”.

„Cred că nu e corect ca părinții să fugă de a le explica copiilor situațiile respective sau să se simtă jenați că copiii pun aceste întrebări de față cu o persoană cu dizabilitate”.

„Иногда, сами родственники и друзья человека с инвалидностью остро реагируют на замечания со стороны. Их могут задеть слова посторонних людей и они думают что и человека с инвалидностью это задевает. Так они стараются уберечь близкого человека от неприятных эмоций. Бывает так что и сам человек с инвалидностью обижается, когда ребенок показывает на него пальцем”.

Vă mulțumim din suflet pentru opiniile Dvs. Împreună putem ajuta alți părinți să fi mai bine informați!

Limbajul CORECT despre Dizabilitate:

Explicațiile părinților și ale persoanelor cu dizabilități

„La întrebarea „*De ce tanti sau domnul merge așa?*”, care probabil este adresată de un copil de vârstă mică (2-3 ani), aș da o explicație simplă – că persoana are careva dificultăți în deplasare, din cauza că a avut traumă sau careva probleme de sănătate. Dar, nu contează cum merge omul sau cum arată, toți oamenii trebuie respectați. Este important să avem o atitudine binevoitoare față de alți oameni”.

„Dacă nimerești în preajma acestei persoane și observi că are nevoie de ajutor și este în puterea ta să o ajuți, atunci este bine să o faci. Lumea în care trăim e foarte diversă, iar diferențele în modul de a ne deplasa este tot un aspect al diversității noastre ca oameni pe pământ”.

„Nu trebuie să te sperie că tanti sau domnul merge diferit de noi. Putem discuta cu ea sau el, să vezi cât e de deschis/ă și să te convingi că este la fel ca mama și tata”.

„Copiii trebuie învățați că persoanele cu dizabilități au aceleași drepturi, sunt puternice și trebuie tratate la egal și cu empatie”.

„Este necesar să nu fie aduse explicații bazate pe informație necunoscută, ca de exemplu „*pe tanti o dor picioarele*”. Părintele nu știe și, respectiv, nu poate face presupuneri. În loc de fugă sau stânjeneală, ar fi bine ca părintele să folosească momentul pentru a ajuta copilul să interacționeze cu persoana cu dizabilități și să fie calm. E ok să pui întrebări. Am avut caz când o doamnă s-a apropiat de mine și m-a întrebat dacă aș permite ei să-i explice copilului despre dizabilitate, fiindcă copilul întreabă. Doamna s-a apropiat cu copilul și îi explica de ce sunt în mall-uri veceuri mai mari pentru persoane în cărucior”.

Limbajul CORECT despre Dizabilitate:

Explicațiile părinților și ale persoanelor cu dizabilități

„Нужно просто объяснить ребенку что мы все разные. Кто-то передвигается на ножках, кто-то на костылях, на коляске или с палочкой. Кто-то может видеть, а кто-то нет. Можно сделать аналогию с животным миром. Есть животные которые бегают, есть рыбки которые плавают и все они очень разные, но все вместе живут в гармонии. Самый действенный способ это дать ребенку соприкоснуться с таким человеком и самому пообщаться. Это просто дает очень хорошие результаты в будущем. Знаю на своем примере”.

„Надо объяснить ребенку тему так, чтобы не вызвать жалость к людям с инвалидностью, но, вместе с тем, желание принять их, помочь и поддержать”.

„Tanti sau domnul merge așa pentru că are nevoie de suport pentru a se deplasa. Ea sau el nu poate să meargă altfel sau că aceasta este modalitatea cea mai confortabilă pentru persoană de a se deplasa”.

„Cred că un cuvânt greu de spus în schimbarea mentalității părinților le au clasele incluzive. Cunosc câteva cazuri, când copiii au „educat” părinții în spiritul toleranței”.

„Niciodată nu trebuie să mințim copilul. Nu cred că e ceva rău în a-i spune că persoana are o problemă la picior, ochi sau mână, dar că e fix ca noi. Pentru că, în fond, așa și este. O persoană cu dizabilități nu e o persoană SPECIALĂ sau DIFERITĂ. E o persoană EGALĂ în drepturi și responsabilități ca toți oamenii. Consider că odată ce facem diferență în fața copiilor, asta și îi învățăm - să împartă oamenii în categorii. Or, asta nu e corect. Suntem cu toți egali”.

Limbajul **GREȘIT** despre Dizabilitate:

Explicațiile părinților și
ale persoanelor
cu dizabilități

Este greșit când părintele încearcă să-i închidă gura copilului, în semn că e rușine să vorbești despre „așa ceva”:

„Taci, că te aude. Nu-i treaba ta”.

„Ce, n-ai la ce privi?!”

„Nu atrage atenția la el sau ea! Nu se poate să te uiți”.

„Nu te uita la dânsa, vezi că și așa e necăjită”.

„Nu te uita la dânsa, că și tu o să pățești așa”.

„Când eram gravidă, bunica îmi spunea: „*Niciodată să nu te uiți lung la persoane cu dizabilități, că copilul tău va păți ceva*”. Și asta, necătând că aveam și eu dizabilitate. E o zicală din popor, care se transmite din gură în gură, mai ales prin sat, dar ea nu are legătură cu realitatea”.

„Folosind cuvintele invalid, inapt sau calic deodată punem un zid, o barieră și le dăm de înțeleș copiilor că de fapt, persoana respectivă este diferită, neputincioasă și nu poate trăi ca un om obișnuit. Se formează o concepție discriminatorie”.

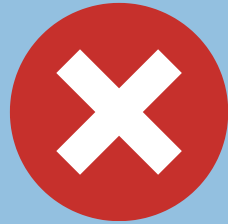
„Dacă le spunem copiilor „*că acești oameni sunt bolnavi*”, asta ar putea să le trezească sentimente de milă, indiferență, frică, sentiment de superioritate sau aroganță. Este important ca copiii de mici să interacționeze cu copii diferiți de ei. Astfel, ei vor crește cetățeni fără frici și frustrări”.

Limbaajul **GREȘIT** despre Dizabilitate:

Explicațiile părinților și
ale persoanelor
cu dizabilități

Nu este corect să folosim terminologie discriminatorie, care provoacă la copii stereotipuri, frică sau chiar dezgust față de persoană:

„E calic, nu te juca cu el, o să te molipsești”.

„Are bubă la ochi, pentru că s-a uitat mult la televizor”.

„Este necăjit, bolnav sau că l-a pedepsit Dumnezeu”.

„N-a fost ascultător și uite ce a pățit”.

„Copilul acela are un handicap, este bolnav, nu e ca tine”.

„Bunica fetei mele îi spunea, încercând să-i explice faptul că am dizabilitate: „*că am stat mult la computer*”, „*că am citit prea mult timp cărți*”. Sigur, gadgeturile pot strica vederea, dar nu în așa măsură”.

„Consider nepotrivite adresările înjositoare, de genul handicapat, sărac, calic sau invalid. De asemenea, nepotrivite consider explicațiile care au ca scop de a provoca mila exagerată față de persoanele cu dizabilități, prin adresări de genul - săracii, sărmanii, vai de ei, etc. Explicația nepotrivită ar fi să arătăm că respectiva persoană nu se descurcă, că necesită un tratament mai special din partea tuturor”.

Limbaajul **GREȘIT** despre Dizabilitate:

Explicațiile părinților și
ale persoanelor
cu dizabilități

Nu este corect să folosim terminologie discriminatorie, care provoacă la copil stereotipuri, frică sau chiar dezgust față de persoană:

„N-a fost cuminte, de aceea a ajuns în cărucior”.

„Это больной человек, он не может работать, поэтому давай ему поможем и на этом нашу миссию можно считать выполненной”.

„Тётя просто устала, поэтому решила присесть; тётя выпила; тётя решила поиграть в ребёнка на коляске”.

„Идём скорее, это больная тётка”.

„Explicația care rezumă persoana la o maladie ar fi nepotrivită, pentru că, în mod automat, clasează toate persoanele cu dizabilități într-un tipar, și anume drept persoane bolnave. De unde copilul ar putea extrage concluzia că aceste persoane sunt contagioase i este periculos să interacționezi cu ele sau induce automat starea de compasiune pentru aceste persoane, ceea ce nu permite o interacțiune obișnuită și echilibrată”.

„Неуместными на мой взгляд кажутся объяснения, которые максимально обобщают группы людей в кресле - значит „ножки болят”! Не видит? Значит „глазки болят” это в корни неправильно. Потому что ножки могут не болеть вообще или ножек может и не быть. В таких ситуациях ответы смотрятся максимально глупо. Родители сами отупляют своих детей и формируют у них очень узкую картинку мира, чтобы дети в будущем смотрели через очень узкую призму. Скорее всего такую как и у них самих”.

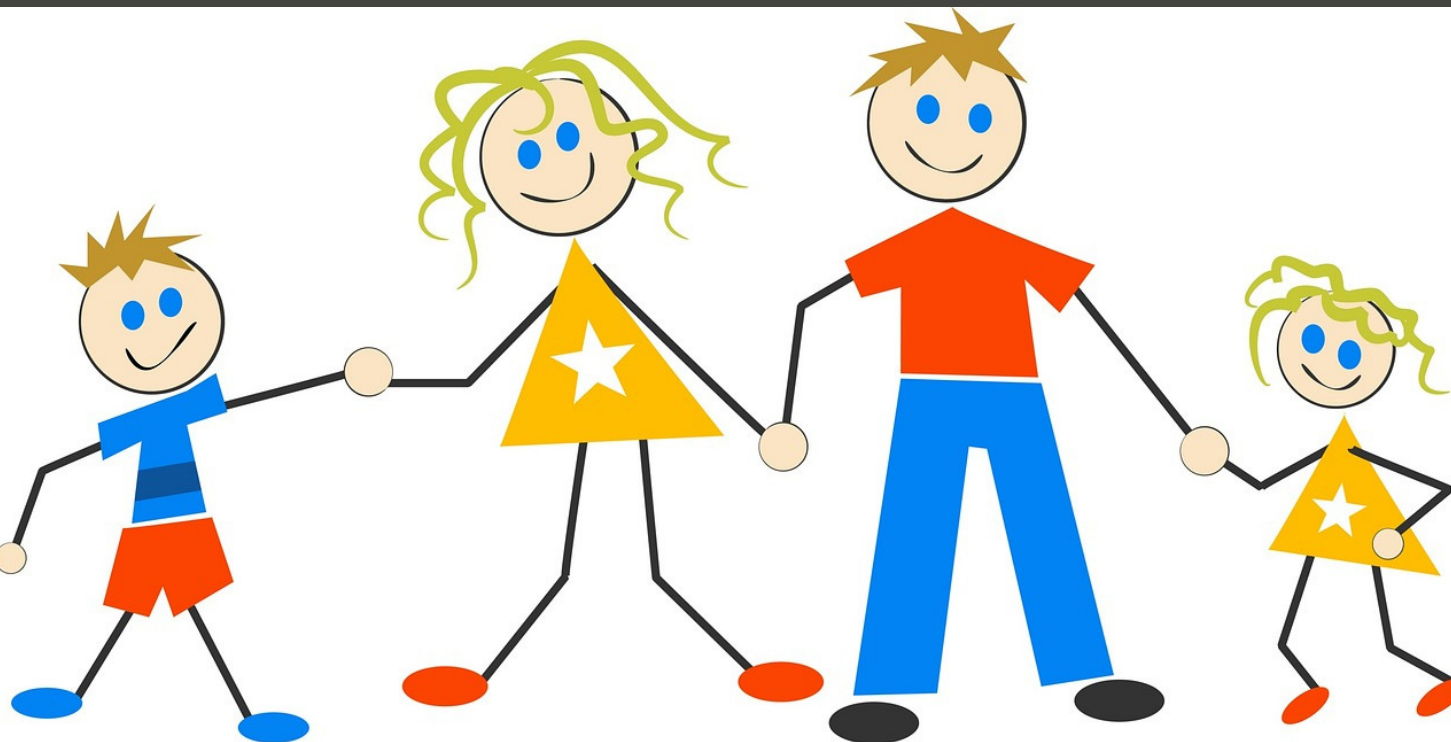
Cum i-ați explica copiilor diferite forme de dizabilitate?

DIZABILITATE DE VEDERE SAU DE AUZ:

„Când fiica mea avea 5 anișori, i-am spus că m-am născut cu dizabilitate de vedere. I-am explicat așa: „În timp ce copilul se află în burta mamei, se întâmplă ca organele ce țin de vedere se pot dezvolta nu până la capăt și persoana poate să vadă slab sau să nu vadă deloc”.

DIZABILITATE LOCOMOTORIE:

„Эта проблема со здоровьем (в следствии аварии, травмы, либо человек просто недолечил проблему и возникли осложнения), которая никак не распространяется на другого человека. Это такой же человек как и ты и все остальные, просто у него есть определенные проблемы со здоровьем”.

Cum i-ați explica copiilor diferite forme de dizabilitate?

SINDROM DOWN:

„У человека при рождении есть определенный набор клеток. У этого человека на одну клетку больше, которая и дала ему такую внешность и особенность поведения”.

AUTISM:

„Это дети у которых немного другое восприятие мира. Нужно просто знать определенные особенности общения с этими детьми, так как их могут раздражать громкие звуки. Они могут впасть в истерику, если им может не понравится цвет. Возможно, это происходит потому что цвет вызывает у них определенные ассоциации”.

*„NU EXISTĂ
PERSOANE CU
DIZABILITĂȚI.
EXISTĂ SOCIETĂȚI
CARE CREAȚĂ
BARIERE ȘI
DIFICULTĂȚI
PENTRU
PERSOANE CU
DIFERITE
NECESITĂȚI”*

- SIMON BRISSEDEN

CONTACTEAZĂ-NE:

www.motivatie.md